

Jospa hänelle vain olisi jäänyt se kirja, sen menettäminen tuotti hänelle suurempaa mielihäpeää kuin kaikki muut yhteensä. Hän viipyi kaupassa kunnes ovet suljettiin. Kotimatalla hän vannoi, ei enään koskaan lankeavansa

alennusmyyntien virittelemään ansaan, ei vaikka ilmaiseksi lahjoittaisivat tavaransa.

Hän uudisti saman lupauksen joku aika myöhemmin tarkastellessaan 30-sentin housuja ensimmäisen pesun jälkeen. No more, never again.

Järjen Toiminnasta

Kirj. LAURI VELI

USKONTO on kasvattanut ja saanut syvälle juurtumaan ihmisiin käsityksen, että ihmiset ovat ainoat olennot mitkä omaavat sellaisen lahjan kuin järki. Ei tarvitse pitkästi tutustua uskonnon oppeihin, kun siellä puhutaan järjettömistä luontokappaleista ja tietysti järjellisistä ihmisistä. Uskonnon oppien mukaan eläimillä ovat vaistot, mikä kuulemma korvaa järjen tarpeen! Minun tietääkseni on monia nimityksiä, joilla tahdotaan eri tilaisuuksissa tulkita samaa. Abstraktista käsitystä, kuten: järki, äly, tajunta, ymmärrys ja miksei myös voida yhdistää näihin henki ja sielukin. Elpä ole ihme vaikka vielä työväenliikkeen mukana kulkevatkin käsittävät aivan samoin kuin uskonto on opettanut, että järki kuuluu vain yksinomaan ihmisille ja eläimet toimivat valtoilla. Kehitysoppi kylläkin on ruvennut myöntämään, että on olemassa eläimilläkin järki. Prof. J. A. Thomson sanoo: "Toisinaan on vaikea erottaa älyä ja järkeä toisistaan." Minun mielestäni voitaisi sanoa ihan arkallimatta, että niiltä ei voida koskaan erottaa toisistaan. Buckner sanoo: "Ihmisten ja eläinten järjen laadussa ei ole huomattu mitään muuta eroa, kuin paljoudella. Ihmisellä on enempi järkeä kuin millään eläimellä. Lukemattomia kertoja on huomattu havainnollisesti, että eläimet voivat tulla hulluiksi, kuten koirat, hevoset ja mitkä hyvänsä eläimet; niin miten voi menettää sellainen olento järkensä, jolla sitä ei ole? Miten voi tulla hullu hulluksi? Kaikilla eläimillä on järki, olkoon se niin alkuperäinen kuin tahansa meidän mielestämme ja ne, joilla on järki, niin ne sen myös voivat menettää. Tietysti ihmisellä ja eläimellä on myös lajinsa

perinnäistiedot ja taipumukset, s. o. mitkä ovat minkin lajin ruumiin rakenteessa ja lajinsa soveltuvaisuus prosessin tulosta. Eläinten toiminnassa me näemme järjen ilmenemistä ja on luonteeltaan aivan samallaista kuin on ihmistenkin: Eläimet voivat iloita, ne surevat, ne rakastavat, ne vihastuvat, ne oppivat erinäisiä tehtäviä, ne oppivat tuntemaan ympäristönsä. Onpa eläimillä kyky keskustellakin omilla äänmerkeillään, s.o. ilmaista vihansa, rakkaudensa, nälkänsä, hätänsä; se on kieltä, mitä toiset hänen lajiinsa kuuluvat hyvin ymmärtävät.

Seuratkaamme esim. ihmislapsen kehitystä sen syntymästä lähtien. Ihminen, maapallon korkein olento, kun syntyy niin se ei omaa mitään järjellisiä kykyjä, ei hän voi käyttää äidinsä kieltä vaan sen sijaan tyytyy yhteen ainoaan merkinantotapaan äidilleen, s.o. itku. Ihmislapsella on pitkä kehityksen monivaiheinen tie edessään ennenkuin hän saavuttaa järjellisesti sen tason minkä omaavat korkeimmat eläinlajit. Ihmisen lapsella ei ole paljon mitään kykyjä syntyessään, vaan se kyky mikä on perinnäinen kaikille lapsille, s.o. että kehitytty toisten lajinsa jäsenten kaltaiseksi, s.o. ihmislapsesta tulee ihminen. Ihmisen aivosto ja ruumiin rakenne edellyttää korkeamman kehityksen mahdollisuuden ihmiselle kuin millekään muulle maan pallolla elävälle. Se seikka, että ihminen omaa suuremman kyvyn kehittyä ja on kyennyt luomaan sivistyksen, mikä ei ole viisaimmallekaan eläimelle mahdollista, niin ei sen pitäisi ihmistä johtaa ajattelemaan, että eläimillä ei olisi järkeä ollenkaan. Kaikilla lajeilla näyttää olevan järkeä niin paljon kuin edellyttää kunkin lajin perinnäisominaisuudet